

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017

10 ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΣΑΝ ΤΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

από τις πανελλαδικές έρευνες της Κάπα Research

ΚΑΠΑ RESEARCH
10 ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΣΑΝ ΤΟ 2017

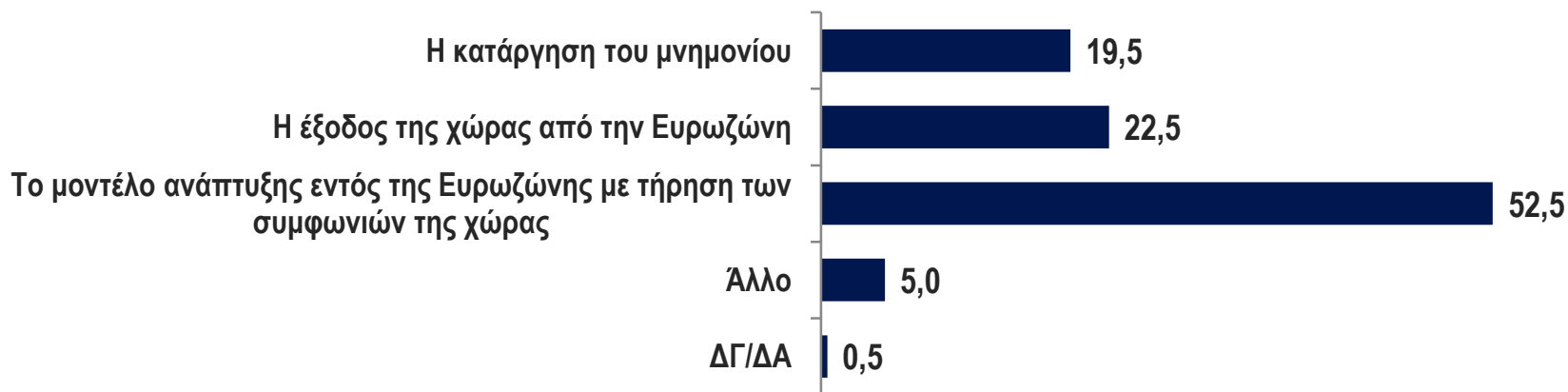
1. Υποχωρεί η διαίρεση «μνημόνιο-αντιμνημόνιο» και το αίτημα για ρήξη με τους πιστωτές – στα χαμηλότερα επίπεδα η ανησυχία για Grexit
2. Ωστόσο, δεν μετανιώνουν για την ψήφο τους στο δημοψήφισμα του 2015
3. Έλλειψη εμπιστοσύνης σε φορείς και προσωπικότητες της δημόσιας ζωής
4. Αρνητικοί σε περαιτέρω θυσίες: σύγχυση για το ιδανικό μείγμα μέτρων για την ανάπτυξη
5. Ένα εκατομμύριο αναποφάσιστοι κρίνουν την επόμενη εκλογική αναμέτρηση
6. Ευρεία αποδοχή της επιχειρηματικότητας – εμπιστοσύνη στις ιδιωτικές επιχειρήσεις – αρνητική εικόνα για τους παραδοσιακούς Έλληνες επιχειρηματίες
7. Αναγνώριση της σημασίας των ΗΠΑ ως χώρα-σύμμαχος της Ελλάδας, παρά την ανάληψη της προεδρίας από τον αντιδημοφιλή Ντ. Τραμπ
8. Ενίσχυση της κεντροαριστεράς – 3η πολιτική δύναμη το Κίνημα Αλλαγής – άνοδος στη δημοτικότητα της Φ. Γεννηματά
9. Αλλαγή στην καταναλωτική-οικονομική συμπεριφορά: χρήση κάρτας και προσεκτική διαχείριση των δαπανών του νοικοκυριού
10. Η πρώτη - οριακή - πλειοψηφία αισιοδοξίας για το μέλλον της χώρας

1. Υποχωρεί η διαίρεση «μνημόνιο-αντιμνημόνιο» και το αίτημα για ρήξη με τους πιστωτές – στα χαμηλότερα επίπεδα η ανησυχία για Grexit

Ύστερα από μια μακρά περίοδο εντάσεων και διχασμών γύρω από την ακολουθούμενη πολιτική αντιμετώπισης της κρίσης, η ελληνική κοινωνία φαίνεται να στρέφει το βλέμμα προς το μέλλον και να αναζητά το νέο μοντέλο ανάπτυξης εντός της ζώνης του Ευρώ με ταυτόχρονη τήρηση των συμφωνηθέντων με τους πιστωτές. Την ίδια περίοδο, μετά και την ολοκλήρωση της 2^{ης} αξιολόγησης, υποχωρεί σε ιστορικά χαμηλά η ανησυχία για Grexit.

Έρευνα Ιουνίου

Ποιο από τα παρακάτω είναι, κατά τη γνώμη σας, το κεντρικό θέμα που πρέπει να απασχολεί τη χώρα σήμερα;

Έρευνες Φεβρουαρίου - Ιουνίου

Εσείς πόσο ανησυχείτε για μια πιθανή έξοδο της Ελλάδας από το Ευρώ μέσα στο 2017;

	Φεβρουάριος	Ιούνιος	Μεταβολή
Πολύ & Αρκετά	28,5	16,0	-12,5
Λίγο & Καθόλου	70,0	81,0	+11,0
ΔΓ/ΔΑ	1,5	3,0	+1,5

2. Ωστόσο, δεν μετανιώνουν για την ψήφο τους στο δημοψήφισμα του 2015

Δύο χρόνια μετά τη διεξαγωγή του ελληνικού δημοψηφίσματος τον Ιούλιο του 2015, το 85% των ψηφοφόρων του «Όχι» και το 88,5% των ψηφοφόρων του «Ναι» δήλωσαν ότι σε περίπτωση επανάληψης του δημοψηφίσματος θα ψήφιζαν ό,τι είχαν ψηφίσει και τότε. Από τους υπόλοιπους, οι περισσότεροι θα επέλεγαν την αποχή (10% των ψηφοφόρων του «Όχι» και 8,5% των ψηφοφόρων του «Ναι») ενώ μόλις ένα 3% του «Όχι» και ένα 2% «Ναι» θα πήγαινε να ψηφίσει διαφορετικά.

Έρευνα Σεπτεμβρίου

Εάν σήμερα γινόταν ξανά το ελληνικό δημοψήφισμα του Ιουλίου 2015, με το ίδιο ερώτημα, θα ψηφίζατε ό,τι και τότε ή θα αλλάζατε την ψήφο σας;

	ΨΗΦΟΦΟΡΟΙ ΤΟΥ «ΟΧΙ»	ΨΗΦΟΦΟΡΟΙ ΤΟΥ «ΝΑΙ»
Θα ψήφιζα ξανά ό,τι ψήφισα και τότε	85,0	88,5
Θα άλλαζα την ψήφο μου	3,0	2,0
Δεν θα ψήφιζα	10	8,5
ΔΓ/ΔΑ	2,0	1,0

3. Έλλειψη εμπιστοσύνης σε φορείς και προσωπικότητες της δημόσιας ζωής

Έρευνα Απριλίου

Πόσο εμπιστεύεστε ... :

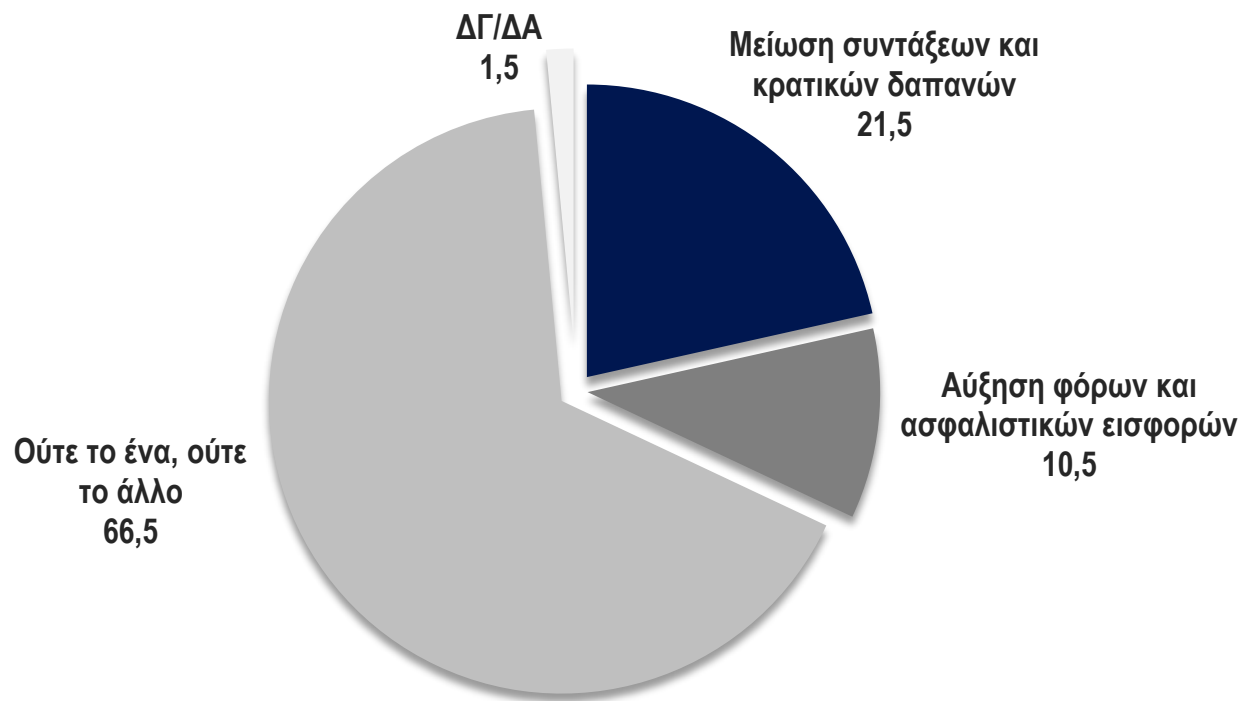

4. Αρνητικοί σε περαιτέρω θυσίες: σύγκυση για το ιδανικό μείγμα μέτρων για την ανάπτυξη

Επτά χρόνια δημοσιονομικής προσαρμογής φαίνεται ότι έχουν εξαντλήσει τις αντοχές της ελληνικής κοινωνίας όσον αφορά στις θυσίες που απαιτούνται για την επιστροφή της χώρας σε σταθερή ανάπτυξη. Στο δίλλημα μεταξύ μείωσης συντάξεων/κρατικών δαπανών και αύξησης φόρων/εισφορών, μόλις το 32% παίρνει ξεκάθαρη θέση υπέρ του ενός ή του άλλου μείγματος μέτρων, καθώς σε ποσοστό 66,5% απαντούν «ούτε το ένα, ούτε το άλλο».

Έρευνα Απριλίου

Ποιο είναι, κατά την άποψή σας, το καλύτερο μείγμα μέτρων για την επιστροφή στην ανάπτυξη;

5. Ένα εκατομμύριο αναποφάσιστοι κρίνουν την επόμενη εκλογική αναμέτρηση

Ένα εκατομμύριο (1.000.000) είναι οι αναποφάσιστοι για την επόμενη εθνική εκλογική αναμέτρηση. Η πιο ενδιαφέρουσα και δύσκολη ομάδα του εκλογικού σώματος αποτελείται από ψηφοφόρους με χαμηλό εισόδημα και επίπεδο εκπαίδευσης, κυρίως από γυναίκες και ανέργους. Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου στις 13 περιφέρειες της χώρας, περίπου 1.800 άτομα (το 13,9% του δείγματος) δήλωσαν ότι δεν έχουν αποφασίσει για το κόμμα που θα ψήφιζαν σε περίπτωση εθνικών εκλογών. Ωστόσο, με βάση τις απαντήσεις τους στα επιμέρους ποιοτικά ερωτήματα, οι αναποφάσιστοι δεν είναι μια άβουλη ή «α-πολιτική» ομάδα. Είναι ενημερωμένοι, παρακολουθούν τις εξελίξεις, τοποθετούνται με σαφήνεια και επίγνωση απέναντι στα μεγάλα ζητήματα της χώρας και της εποχής. Η απόφασή τους για το πιο κόμμα θα επιλέξουν, τελικά, θα ληφθεί, το πιθανότερο, αφού προκηρυχθούν οι εκλογές και τεθεί το εκλογικό δίλλημα. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η επιλογή θα έχει τον χαρακτήρα της «πιο έξυπνης» και συμφέρουσας, γι' αυτούς, ψήφου, θα αφορά «στα ευρώ» του νοικοκυριού και όχι «στο Ευρώ» (και την παραμονή στην ONE) και θα ληφθεί γύρω από το τραπέζι της κουζίνας, με ισχυρότερους εισηγητές τη γυναίκα ή τον άνεργο της οικογένειας.

Έρευνα Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου

Βάση: δείγμα 1.776
αναποφάσιστων
(13,9%)

6. Ενίσχυση της κεντροαριστεράς – 3^η πολιτική δύναμη το Κίνημα Αλλαγής – άνοδος στη δημοτικότητα της Φ. Γεννηματά

Την τελευταία φορά που κόμμα της κεντροαριστεράς κατέλαβε την τρίτη θέση σε εκλογές εθνικής εμβέλειας ήταν τον Ιούνιο του 2012. Η εικόνα ενότητας των κομμάτων του χώρου και η σχετικά μεγάλη συμμετοχή στην εκλογή προέδρου του νέου φορέα προκάλεσαν τη θετική αντίδραση ικανού μέρους της κοινής γνώμης, απέναντι σε μια παράταξη που μετρά τις μεγαλύτερες απώλειες από την αρχή της κρίσης.

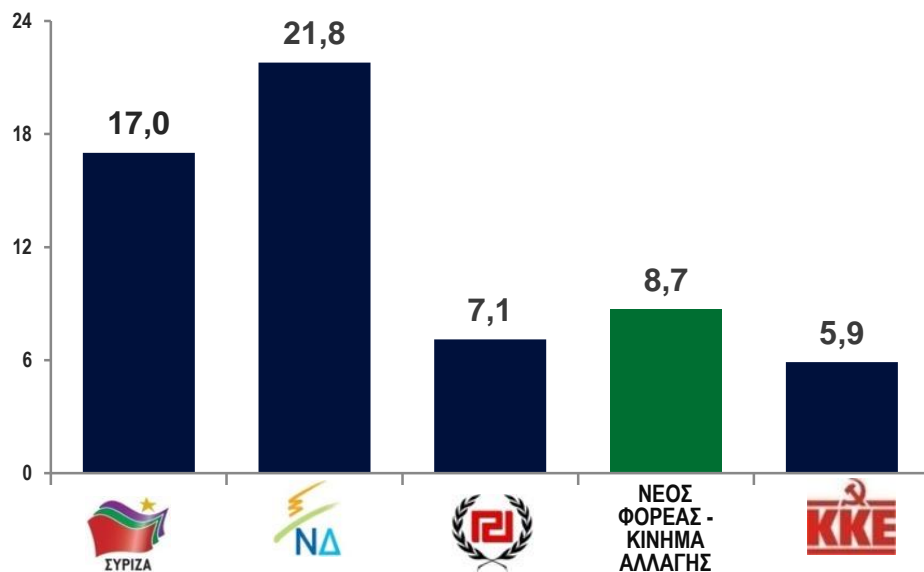
Έρευνα Σεπτεμβρίου

Επιλεγμένα στοιχεία

36% κρίνουν θετικά τη διαδικασία εκλογής αρχηγού του νέου φορέα
36,5% θεωρούν πως ο χώρος έχει μέλλον

Έρευνα Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου

Πρόθεση ψήφου (χωρίς αναγωγή της αδιευκρίνιστης ψήφου)

Έρευνα Σεπτεμβρίου

Δημοτικότητα πολιτικών αρχηγών

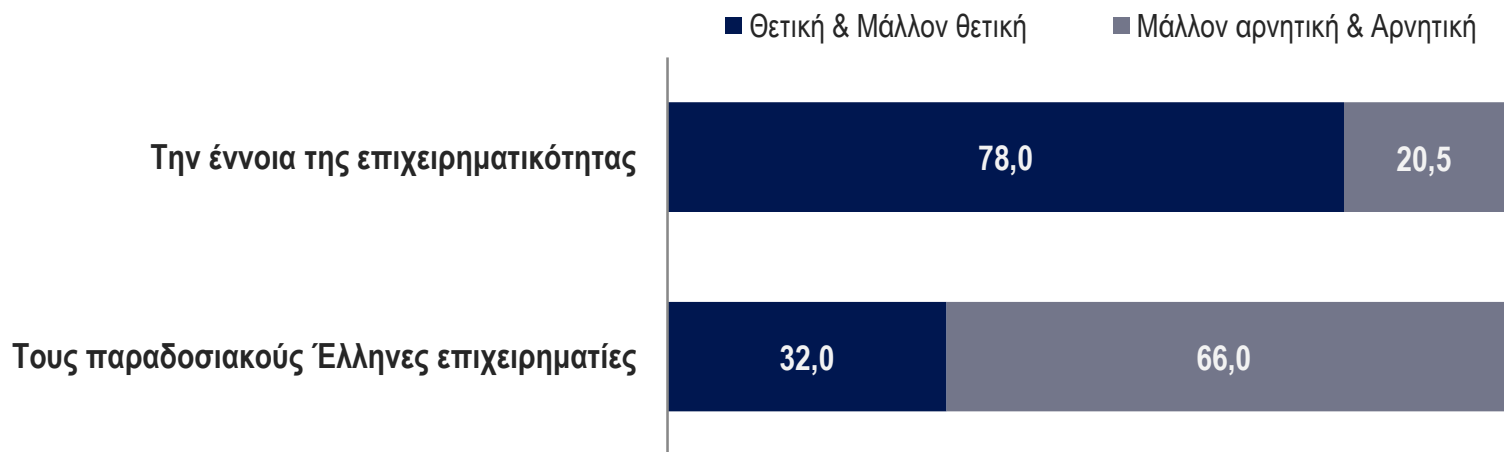
7. Ευρεία αποδοχή της επιχειρηματικότητας – εμπιστοσύνη στις ιδιωτικές επιχειρήσεις – αρνητική εικόνα για τους παραδοσιακούς Έλληνες επιχειρηματίες

Το αδιέξοδο στα οικονομικά του κράτους - εμφανές από το 2009 - και η μετέπειτα αδυναμία του να αποτελέσει πυλώνα αντιμετώπισης της κρίσης, έστρεψαν το βλέμμα του δυναμικού μέρους της ελληνικής κοινωνίας στον ιδιωτικό τομέα και την ιδιωτική πρωτοβουλία. Η εμπιστοσύνη στις ιδιωτικές επιχειρήσεις αγγίζει υψηλά για την εποχή επίπεδα και βαίνει ανοδικά, ενώ η έννοια της επιχειρηματικότητας χαίρει σχεδόν καθολικής αποδοχής. Το ίδιο δεν φαίνεται να ισχύει, όμως, για τις παραδοσιακές επιχειρηματικές οικογένειες και τους εκπροσώπους τους.

	2009	2017 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος)	Μεταβολή
Εμπιστοσύνη (%) στον θεσμό των ιδιωτικών επιχειρήσεων	25,5	43,0	+17,5

Έρευνα Ιουνίου

Γενικότερα, τί γνώμη έχετε για:

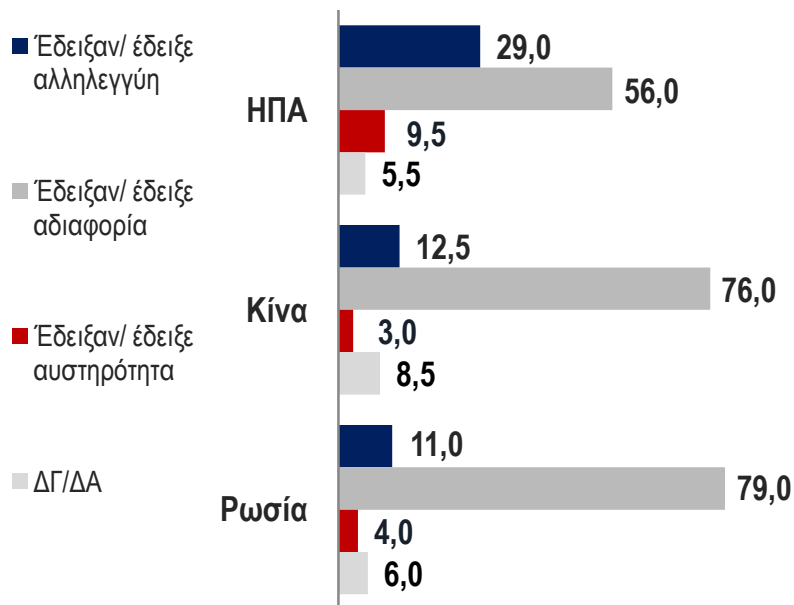

8. Αναγνώριση της σημασίας των ΗΠΑ ως χώρα-σύμμαχος της Ελλάδας, παρά την ανάληψη της προεδρίας από τον αντιδημοφιλή Ντ. Τραμπ

Η παραδοσιακή τάση αντιαμερικανισμού που διατρέχει την ελληνική κοινωνία κατά το μεγαλύτερο μέρος της μεταπολίτευσης φαίνεται να «σπάει» με την έκρηξη της οικονομικής κρίσης του 2010 και την ανάδειξη της Γερμανίας ως την πιο αντι-δημοφιλή (ισχυρή) χώρα στην Ελλάδα. Στην ανατροπή αυτή συνέβαλε σημαντικά η θετική απήχηση του Μπ. Ομπάμα στην ελληνική κοινή γνώμη. Το ίδιο δεν ισχύει σήμερα στην περίπτωση του Ντ. Τραμπ, χωρίς, ωστόσο, αυτό να επηρεάζει – προς το παρόν - τη σημασία των ελληνο-αμερικανικών σχέσεων στη συνείδηση των πολιτών, όταν καλούνται να σχολιάσουν την αντιμετώπιση της χώρας από τη διεθνή κοινότητα και την εθνική εξωτερική πολιτική.

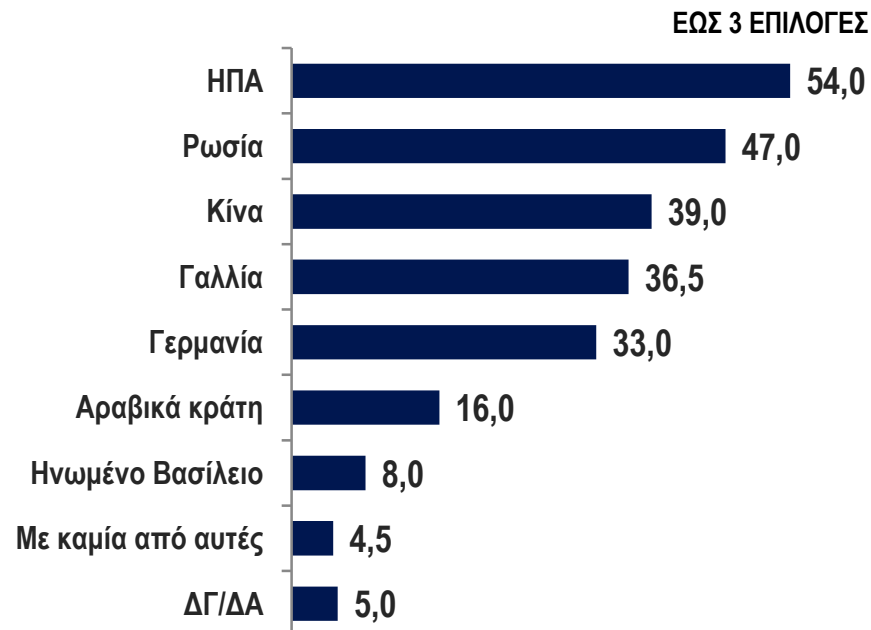
Έρευνα Απριλίου

Πώς κρίνετε τη στάση των παρακάτω χωρών απέναντι στην Ελλάδα, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης;

Έρευνα Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου

Αυτή την περίοδο, με ποια ή ποιες χώρες από τις παρακάτω θα πρέπει να είναι σύμμαχος η Ελλάδα;

ΕΩΣ 3 ΕΠΙΛΟΓΕΣ

9. Αλλαγή στην καταναλωτική-οικονομική συμπεριφορά: χρήση κάρτας και προσεκτική διαχείριση των δαπανών του νοικοκυριού

Η εφαρμογή των capital controls το καλοκαίρι του 2015, εκτός από τις δυσκολίες που προκάλεσε στη ρευστότητα και την εύρυθμη λειτουργία των ελληνικών επιχειρήσεων, συντέλεσε, επίσης, στη μετατόπιση της συμπεριφοράς των Ελλήνων καταναλωτών προς τις συναλλαγές μέσω πιστωτικών/χρεωστικών καρτών και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής και, βαθύτερα, σε μια πιο προσεκτική διαχείριση των δαπανών του νοικοκυριού.

Έρευνα Μαρτίου

Έχει επηρεάσει τη συμπεριφορά σας η εφαρμογή των capital controls από το καλοκαίρι του 2015; Εάν ναι, πώς;

10. Η πρώτη - οριακή - πλειοψηφία αισιοδοξίας για το μέλλον της χώρας

Θετική έκπληξη της χρονιάς αποτελεί το γεγονός ότι, έστω και οριακά, αναδύεται η αίσθηση ότι, τελικά, μπορούμε να τα καταφέρουμε.

Έρευνα Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου

Με ποια από τις δύο απόψεις συμφωνείτε περισσότερο;

